

Startupy sú vysoké riziko aj zisk

ROZHOVOR

Je vzrušujúce sledovať, ako sa malá firma premení na veľký podnik, hovorí špecialista na technologické firmy Oliver Majdúch z advokátskej kancelárie SCHIN & MAJDÚCH legal.

Prečo by si mal investor vybrať rizikový kapitál a investovať do startupu?

Odpoveď je jednoduchá – nemal by investovať iba do jedného startupu. Štatistika hovorí, že by ich malo byť aspoň desať. Z týchto desiatich približne dve skrachujú, šesť firiem bude dosahovať priemerné výsledky a iba jedna až dve budú mať mimoriadny úspech. Pri venture kapitál investíciách sú šance na úspech nízke, ale ak sa projekt podarí, tak zhodnotenie nebýva v percentách, ale v násobkoch. Radiť ľuďom, ako investovať, by však mal investičný poradca, nie právnik.

Čo je na oblasti právnej pomoci pre startupy zaujímavé?

Venture kapitál kombinuje tradičné transakčné poradenstvo s inovátnymi technologickými startupmi a my ako právnici pomáhame zastrešiť tieto transakcie z právnej stránky. Typický startup je mladá, inovátna firma vyvíjajúca technológiu s vysokým potenciálom rastu. Je to agresívne a špecifické prostredie a je vzrušujúce vidieť za krátky čas spoločnosť niekoľkonásobne vyrásť.

Ako tento trh funguje?

Venture kapitál patrí pod private equity, teda pod investície do firiem. Je to rizikový investičný kapitál, ktorý má podnecovať rast mladých technologických firiem. Jednoducho povedané – ide o investovanie do startupov. Na stra-

Advokát Oliver Majdúch sa venuje najmä technologickému a venture kapitál právu.

SNÍMKA: AKSM

ne investorov stoja špecializované fondy a individuálni anjelskí investori, ktorými sú obvykle podnikatelia a vysokopostavení manažéri.

Investovať sa dá iba do začínajúcich firiem alebo hovoríme aj o už fungujúcich podnikoch?

Je viacero typov venture kapitálových investícií. Prvým je investovanie do startupov v skorej fáze fungovania, keď peniaze idú napríklad do dobudovania technológie, aby firma vôbec mohla vstúpiť na trh. Druhé štádium je expanzia. V tejto fáze startup už funguje a dostane peniaze, aby mohol vstúpiť na nové trhy. Tretí typ je akvizičný. Služi na odkúpenie inej firmy a rozšírenie biznisu.

Pri investovaní a raste dynamických technologických firiem je úloha právnikov prakticky nevy-

hnutná. Za čo všetko sú advokáti zodpovední?

Úlohou advokáta je vyjednať a zabezpečiť, aby bola celá transakcia funkčná a vybalancovaná. Ak zastupujeme startup, dávame pozor na príliš agresívne správanie investora a podmienky, ktoré sú nevýhodné pre rast startupu. Na globálnu expanziu obvykle potrebuje firma viacero investičných kôl a je zásadné, aby budúcich investorov neodradila nevýhodne nastavená staršia investícia. Ak pracujeme pre investora, dbáme na to, aby boli jasne nastavené pravidlá čerpania peňazí, rozhodovacie právomoci a jeho ochrana. Často pomáhame aj s právnym auditom.

Aké sú práve riziká investovania do startupov?

Pri startupe tvorí veľkú časť hodnoty firmy produkt. Investo-

”

Na globálnu expanziu obvykle potrebuje firma viacero investičných kôl.

tujete teda do technológie a potrebujete ju ochrániť. Častým rizikom sú preto nevysporiadané práva duševného vlastníctva. Napríklad sa rozhodnete investovať do firmy, ktorá má aplikáciu na donášku jedla. Po polroku zistíte, že nemá riadne uzatvorené zmluvy s programátorom, ktorý aplikáciu vytváral. Nie je teda jasné, komu práva z duševného vlastníctva patria. Hrozí, že ich nevlastní firma, ale jej programátor. Môžete tak tvrdo zistiť, že technológiu nevlastní startup, ale úplne cudzia tretia strana, s ktorou nemáte nijaký vzťah. Investovali ste do bezcennej eseročky.

Na čo ďalšie si treba dávať pozor?

Ďalšími rizikom je, že startupy často nemajú uzatvorené zmluvy s dodávateľmi či so zá-

kazníkmi. Prípadne ich majú, ale sú to nefunkčné vzory z internetu. Ak sa niečo v takom obchodnom vzťahu pokazí, nie je jasné, ako sa bude problém riešiť. A to žiaden investor nechce.

Ako dokáže investor ochrániť peniaze, ktoré do startupu investoval?

Na to je jednoduchá odpoveď – dobrými zmluvami. V nich potrebujete jasne nastaviť pravidlá fungovania vzťahu medzi investorom a zakladateľmi firmy. V praxi sa do zmlúv dávajú rozličné ochranné ustanovenia. Napríklad ak sa zakladateľ rozhodne predať svoj podiel, investori majú často tiež právo pripojiť sa k predaju a svoj obchodný podiel predať. Existuje možnosť vyžiadať si predaj obchodného podielu, keď investor môže pri predaji podielu donútiť zakladateľa, aby predal ten svoj. Je to veľmi silná ochrana pre investorov vrátane tých menšínových.

Investori musia zvažovať aj ukončenie investície a výber ziskov, v horšom prípade ochranu pred ďalšími stratami. Aké majú možnosti?

Môžu sa dohodnúť viacerými spôsobmi. Buď investor dostane pri exite svoje peniaze podľa výšky svojho podielu vo firme. Existuje aj iná možnosť, keď si môže investor vybrať, či si nechá vyplatiť svoj podiel alebo určitý násobok peňazí, ktoré tam pôvodne vložil.

Dá sa zabezpečiť, aby startup „nerozhádzal“ investíciu, ktorú dostal?

Áno, investor pri vstupe do firmy podpisuje viacero zmlúv, ktoré detailne upravujú fungovanie firmy. Schvaľuje sa aj finančný plán a rozpočet. Tieto presne definujú, na čo konkrétne sa majú míňať peniaze. Každú zmenu finančného plánu obvykle schvaľuje investor, rovnako aj mimoriadne výdavky. Takto sa investor dokáže chrániť a zvýšiť svoje šance na to, že investíciu premení na dobrý biznis.

(IVS, MSA)